

Lectures - Thursday, June 17

L22

Center of Molecular and Crystal Structures at the Faculty of Science, Charles University in Prague

CENTRUM MOLEKULOVÝCH A KRYSTALOVÝCH STRUKTUR NA PŘÍRODOVĚDECKÉ FAKULTĚ UK V PRAZE

I. Císařová

*Katedra anorganické chemie, Přírodovědecká fakulta,
Univerzita Karlova v Praze, Hlavova 8, Praha 2, 128 43
cisarova@natur.cuni.cz*

Studium krystalové struktury pomocí difrakce rtg. záření je v chemické sekci Přírodovědecké fakulty tradičně součástí katedry anorganické chemie. Zaslouhou prof. Josefa Louba byly od šedesátých let minulého století používány difrakční metody jak k analýze monokrystalů, tak ke kvalitativní a kvantitativní fázové analýze a to navzdory chudému experimentálnímu vybavení. Zásadní přelom v přístrojovém parku nastal po roce 1994 a to zejména díky Grantové agentuře České republiky, pořízením čtyřkruhového difraktometru CAD4-MACHIII. V roce 2000 pak bylo vytvořeno, díky projektu metodických center GAČR, *Centrum molekulových a krystalových struktur*, jehož nejdůležitější částí je difraktometr Nonius KappaCCD s plošným detektorem umožňujícím stanovit tři krystalové struktury malých molekul denně. Možnosti práškových metod se pak podstatně rozšířily nákupem difraktometru Philips XPertPRO v roce 2009.

Oblasti studia se dělí na:

- I. struktury monokrystalů
  - a) nově připravené látky v oblasti chemie (anorganická a organická)
  - b) minerály
  - c) přírodní látky
- II. práškové metody
  - a) kvalitativní a kvantitativní fázová analýza
  - b) stanovení velikosti částic

V současné době přímo s experimentálními přístroji pracuje pět lidí (dva na monokrystalovém difraktometru a tři na práškovém). Na ně pak navazuje skupina pracovníků zpracovávajících experimentální data. Strukturální analýza je předmětem jednohodinové přednášky a tři úlohy z této oblasti jsou součástí praktika z fyzikálních metod studia anorganických látek.

L23

X-ray Analysis at the Institute of Solid State Chemistry in Institute of Chemical Technology, Prague

RTG ANALÝZA NA ÚSTAVU CHEMIE PEVNÝCH LÁTEK VŠCHT V PRAZE

J. Rohlíček, B. Kratochvíl

*Ústav chemie pevných látek, Vysoká škola chemicko-technologická v Praze
rohlicej@vscht.cz*

Historie

Ústav odvozuje svoji tradici z dřívější katedry mineralogie. Již v roce 1835 první katedrový profesor F. X. M. Zippe vytvořil mineralogickou sbírku, kterou postupným rozšiřováním dovedl k vrcholu profesor A. Ondřej (1887 - 1956). Mineralogická sbírka je dodnes chloubou celé školy. V roce 1945 byla na tehdejší katedře mineralogie zavedena metodika RTG difrakční analýzy, která je hlavní analytickou metodikou současného ústavu.

Výzkumné aktivity

Výzkum na Ústavu chemie pevných látek můžeme rozdělit do dvou skupin: aplikovaná mineralogie (chemie anorganických pevných látek) a aplikace RTG difrakčních

metod ve farmaceutickém průmyslu (chemie organických pevných látek).

Skupina aplikované mineralogie se zabývá studiem geochemických vlastností arsenu, selenu a antimonu v modelových roztocích a přirozených složkách prostředí. Součástí výzkumu je i příprava a charakterizace nových adsorbentů jednoduchou chemickou úpravou povrchů aluminosilikátů, které lze použít k odstraňování těchto prvků z kontaminovaných systémů. Novým tématem je rovněž aplikace přírodních a upravených sorbentů k čištění vod obsahujících léčiva.

Hydrotermální přepracování amorfních prekurzorů (popílků, geopolymery, skla) na zeolitové fáze je další aktivitou skupiny. Získané sorbenty vyhovují nárokům pro záchyt těžkých kovů a amoniakálního dusíku z přírodních recipientů.